

DEİK Benin ve Fildişi Sahili Ticari Heyet Ziyareti

Sonuç Raporu

8-12 Ekim 2017, Kotono, Abidjan

DEİK Benin ve Fildişi Sahili Ticari Heyet Ziyareti

8-12 Ekim 2017

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) ve Türk Hava Yolları (THY) işbirliğinde 8-12 Ekim 2017 tarihleri arasında Benin ve Fildişi Sahili'ne yönelik bir ticari heyet programı düzenlendi. Kotono ve Abidjan şehirlerini kapsayan ziyarette; ikili iş görüşmeleri, Türkiye-Benin ve Türkiye-Fildişi Sahili İş Konseyleri Ortak Toplantıları ve kurum ziyaretleri gerçekleştirildi.

Benin-Türkiye İş Forumu, 9 Ekim 2017, Kotono

DEİK/Türkiye-Benin İş Konseyi Başkanı Adnan Bostan'ın başkanlığında enerji, ilaç, tekstil, tarım, gıda, mobilya ve inşaat sektörlerinde faaliyet gösteren firma temsilcilerinden müteşekkil heyet, seyahatin ilk ayağı olan Benin'de ilgili kurum ve kuruluşlarla temaslarda bulundu ve saha ziyaretleri yaparak pazar hakkında bilgiler edinme fırsatı yakaladı. İki ülke arasında varolan ticaret hacminin artırılması amacıyla düzenlenen temaslarda kapsamında, Karşı Kanat Kuruluşu Benin Ticaret ve Endüstri Odası (CCIB) ev sahipliğinde 9 Ekim 2017 tarihinde Benin-Türkiye İş Forumu gerçekleştirildi. Anılan İş Forumuna Türkiye'den Vestel, Aksa Enerji, İnci Grup ve Abdi İbrahim gibi sektörlerinde öncü 17 firma temsilcisi ve yaklaşık 90 Beninli iş insanı katılım gösterdi. Etkinlik kapsamında, heyet katılımcıları enerji, ilaç, tekstil, tarım, gıda, mobilya ve inşaat sektörlerinde faaliyet gösteren Beninli firmalar ile ikili iş görüşmelerinde bulunma imkanı elde etti.¹

Açılış oturumunda konuşan Benin Ticaret ve Endüstri Odası (CCIB) Başkanı Jean-Baptiste Satchivi, 2017 yılı içinde Türkiye'den gelen iki heyete ev sahipliği yaptıklarını, Türkiye'nin Afrika stratejisi kapsamında uygulamakta olduğu kazan-kazan prensibi ile Afrika ülkelerinde Türk yatırımcıya karşı olumlu bir bakış açısı oluşturduğunu ve ülkesinde de Türk yatırımcılar ile buluşmaktan memnun olduğunu dile getirdi. Benin'in yabancı yatırımcılar için uygun bir ortam sağladığını ve kısıtlayıcı uygulamaların olmadığını ifade eden Satchivi, Benin'de hüküm sürmekte olan istikrarlı barış ve siyasi ortamının yatırımcıları çektiğine vurguda bulundu.

Benin'de tarım sektörünün, özellikle pamuk üretiminin ülke ekonomisinde önemli bir yeri olduğunu vurgulayan Satchivi, tarım sektörünün yabancı yatırımcıya büyük fırsatlar sunduğunu dile getirdi.

¹ Beninli katılımcı firmaların listesine aşağıda verilen bağlantıda yer almaktadır:
<http://www.deik.org.tr/contents-fileaction-15622>

Bu çerçevede Tarım Çalışmaları ve Destek Ofisi (BEASA)² tarafından yapılan sunumda Benin Hükümetinin 2016-2020 Eylem Planı kapsamında hayvancılıkta üretim ve verimi artırmaya yönelik yapılan sunum ile katılımcılara bilgi verildi.

DEİK/Türkiye-Benin İş Konseyi Başkanı Adnan Bostan iki ülke arasında varolan ticaret hacminin beklentinin altında olduğunu, fakat son yıllarda kazanılan ivmeden dolayı memnuniyet duyulduğunu ve 2016 yılında ticaret hacminin yaklaşık olarak 84 milyon ABD Dolarına ulaştığını ifade etti. Bostan, iki ülke arasında Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Yatırımların Korunması Anlaşmalarının imzalanmasının ardından ticaret hacminin çok daha yüksek rakamlara ulaşacağını öngördü.

Benin Dışişleri Bakanlığı (MAEB) ve Benin Yatırım Teşvik ve İhracat Ajansı'ndan (APIEX)³ katılan yetkililer Benin'de var olan yatırım fırsatları hakkında bilgilendirmede bulundu. Açılış konuşmalarının akabinde firmalar arasında ikili iş görüşmeler gerçekleştirildi.

Benin Ticaret, Sanayi ve El Sanatları Bakanı ile Toplantı, 9 Ekim 2017, Kotono

Benin Ticaret, Sanayi ve El Sanatları Bakanı Maurice Lazare Séhouéto, 9 Ekim 2017 Pazartesi günü Türk iş heyetini makamında kabul etti. Yapılan yuvarlak masa toplantısında Bakan Séhouéto, Benin'in Togo, Nijerya, Burkina Faso ve Nijer gibi ülkeler ile komşu olması sayesinde 186 milyon nüfuslu bir pazara erişim sağladığını ifade etti. Benin'in Nijerya gibi büyük bir pazara açılan bir liman olduğunu vurgulayan Séhouéto, ülkede yapılacak bir yatırımın sadece Benin ile sınırlı kalmayacağına dikkat çekti. Ayrıca, Bakan coğrafi konumu itibarıyla Amerika Kıtası ile yapılacak olan ekonomik ve ticari faaliyetlerin de mümkün olduğunu dile getirdi.

² Gerçekleştirilen sunuma aşağıda verilen bağlantı

<http://www.deik.org.tr/contents-fileaction-15626>

³ Gerçekleştirilen sunuma aşağıda verilen linkten erişilmektedir:

<http://www.deik.org.tr/contents-fileaction-15628>

Bakan Séhouéto, Benin'in Afrika Birliđi (AfB), Batı Afrika Ekonomik ve Parasal Birliđi (UEMOA) ve Batı Afrika Ekonomik İşbirliği Örgütü (ECOWAS) gibi ekonomik ve bölgesel uluslararası örgütlere üye olmasının anılan ülkede yatırımda bulunacak olan iş insanları için ortak pazarın çeşitli kolaylıklarından faydalanabilmesi anlamına geldiğine dikkat çekti.

Bakan ayrıca, Afrika'nın en büyük ekonomisi ve en fazla nüfusa sahip ülkesi olan Nijerya'yı beslemek için, Benin'den Nijerya'ya tarımsal ürün satışı yapabilme fırsatı olduğunu belirterek bu anlamda Beninli toprak sahipleri ile ortaklık yapılabileceğini ifade etti. Ülkede tarımın en önemli sektör olduğunu fakat tarım teknolojisinin henüz gelişmediğini ifade eden Bakan, bu anlamda ilgili sektörler açısından önemli bir potansiyel olduğunu dile getirdi.

Benin'de 48 saat içinde bir şirket kurulabileceğini belirten Bakan yabancı yatırımcı için herhangi bir kısıtlamanın olmadığını ifade etti. Ayrıca, Bakan halihazırda var olan bir Serbest Ticaret Bölgesinin aktif olduğunu ve ikinci bir Serbest Ticaret Bölgesinin kurulması için çalışmaların sürdüğünü ifade etti.

Benin Sağlık Bakanı ile Toplantı, 10 Ekim 2017, Kotono

10 Ekim 2017 tarihinde Benin Sağlık Bakanı Alassane Seidou ve ilgili firma temsilcilerinin katılımı ile bir toplantı gerçekleştirildi.

Yapılan görüşmede Bakan Seidou, Benin'in birçok hastanesinde sağlık ekipmanlarının yenilenmesine ve yatak kapasitesinin yeterli olmamasından ötürü yeni hastanelere ihtiyaç duyulduğunu dile getirdi.

Bakan Seidou, Benin'de özelleştirilecek ve yeni inşa edilecek hastanelerin ihalelerine Türk firmalarının katılımını önemsedikleri ve Türklerin sağlık alanındaki bilgi birikiminden faydalanmak istediklerini ifade etti.

T.C. Kotonu Büyükelçiliği Resepsiyonu, 9 Ekim 2017, Kotonu

DEİK İş Heyeti, Benin Ticaret ve Endüstri Odası (CCIB), Benin Dışişleri Bakanlığı (MAEB) yetkilileri ve yerelde faaliyet gösteren Türk firması temsilcileri ile T.C. Kotonu Büyükelçisi Turgut Kural'ın iştirakleriyle 9 Ekim 2017 tarihinde bir akşam yemeği programı gerçekleştirildi.

Anılan yemekte Büyükelçi Turgut Kural, 2017 yılı içerisinde Türkiye'den gelen ikinci heyeti ağırlamaktan mutluluk duyduğunu ve bu ziyaretlerin Türk firmalarının Benin'e duyduğu ilginin bir göstergesi olduğunu ifade etti. Benin'in birçok sektörde yatırımcı beklediğini fakat iş yapma arzusunda olan firmaların ülkeyi bizzat ziyaret etmesi gerektiğini belirten Büyükelçi Kural, Benin'in uzun bir sahil şeridine sahip olduğunu ve bunun en büyük avantajlarından biri olduğunu belirtti. Büyükelçi, sahip oldukları limanlar sayesinde iç bölgelerde kalan ülkelere mal transferlerinin yapıldığını; Çad, Mali, Burkina Faso gibi ülkelerle ticaret yapan firmaların bu anlamda Benin'den faydalanabileceğini söyledi.

DEİK/Türkiye-Benin İş Konseyi Başkanı Adnan Bostan, Büyükelçi Turgut Kural'a heyet programı boyunca kendisinin sarf etmiş olduğu özveri için teşekkür etti. Bahsekonu yemek Adnan Bostan tarafından Büyükelçi Turgut Kural'a hediye takdim etmesiyle sona erdi.

Saha Ziyaretleri, 10 Ekim 2017, Kotonu, Porto-Novo

Heyet katılımcıları ilgi duydukları alanlara göre Yapı Fuarı, Gıda Pazarı, Örnek Tarım Çiftliği (Songhai) ve El Sanatları Pazarını ziyaret ederek ülkedeki tüketimde ithal edilen ürünleri ve Türkiye'den ihracata konu olabilecek potansiyel alanları tespit etme fırsatı buldu.

Fildişi-Türkiye İş Forumu, 11 Ekim 2017, Abidjan

DEİK Ticari Heyeti'nin Benin ve Fildişi Sahili ziyaretleri kapsamında; Fildişi Sahili Şirketler Genel Konfederasyonu (CGECI) ev sahipliğinde 15 firmadan oluşan Türk iş heyeti ve Fildişi Sahili'nden yaklaşık 70 iş insanının katılımı ile 11 Ekim 2017, Çarşamba günü, Abidjan'da Fildişi Sahili-Türkiye İş Forumu gerçekleştirildi.⁴

Gerçekleştirilen İş Forumu ile Türkiye ve Fildişi Sahili'nde aynı sektörde faaliyet gösteren firmalar biraraya gelerek somut ortaklıklar geliştirme imkanı buldu.⁵

Forum çerçevesinde Fildişi Sahili Yatırım ve Kalkınma Ajansı (CEPICI) tarafından Fildişi Sahilinde mevcut yatırım ve ticaret olanaklarına ilişkin bir sunum yapıldı.

Sunumda, Türkiye ile Fildişi Sahili arasındaki ticaret hacminin 2002 yılından 2016 yılına yaklaşık dokuz katı bir büyüme ile 360 milyon ABD Dolarına ulaştığı ve ülkenin birçok sektörde yapılacak yatırımlara açık olduğu belirtildi.

DEİK/Türkiye-Fildişi Sahili İş Konseyi Başkanı Halit İnci, 2015 yılında Fildişi Sahili Cumhurbaşkanı Alassane Ouattara'nın ülkemizi ziyareti ve 2016 yılında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Fildişi Sahili'ne gerçekleştirdiği ziyaret ile iki ülke arasındaki ilişkilerde yeni bir dönemin başladığını ifade etti.

İki ülke arasındaki ticaret hacminin giderek arttığına dikkat çeken Halit İnci, iki ülke arasında yatırımların canlanması için Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının yürürlüğe girmesi gerektiğini ifade etti.

CGECI Genel Sekreteri Dr. Vaflahi Meite, Fildişi'nin ekonomik ve sosyal olarak büyüyen bir güç olduğunu, farklı kültürlerle ev sahipliği yaptığını ve birden fazla yabancı dil konuşan eğitimli nüfusa sahip olduğunu ifade etti. Abidjan'ın Batı Afrika'nın en büyük şehirlerinden biri olduğunu, yıl boyunca faydalanılabilecek bir iklimin varlığı ve birçok uluslararası yabancı dilde eğitim yapan kurumların varlığını ülkenin yatırımcıya sunduğu imkanlar olarak sıraladı.

⁴ Fildişi Heyet Ziyaretine ilişkin yerel gazete haberine aşağıda verilen bağlantıdan ulaşabilmektedir: <https://news.abidjan.net/h/624159.html>

⁵ İş Forumuna katılım gösteren firmaların listesine aşağıda verilen bağlantıda yer almaktadır: <http://www.deik.org.tr/contents-fileaction-15624>

T.C. Abidjan Büyükelçisi Esra Demir, 2009 yılında Fildişi Sahilinde Büyükelçiliğimizin açılması ve karşılıklı üst düzey resmi ziyaretler yapılmasının iki ülke arasındaki ticaret hacminde büyük bir artış meydana getirdiğini ve 2017 yılı sonunda ise ticaret hacminde %5'lik bir büyümenin öngörüldüğünü dile getirdi. Ülkede devam eden Türklere ait büyük projelerin bulunduğunu, birçok Türk şirketinin ülkeye ilgisinin ve yatırımının giderek arttığını vurgulayan Büyükelçi Demir, Batı Afrika'nın giriş kapısı ve bölgesinde lider bir ülke olan Fildişi Sahili'nin sanayi, finansal ve ulaştırma altyapısıyla Afrika'ya açılımda önemli merkezlerinden birisi olduğunu ifade etti.

Fildişi Sahili'nde gıda işleme ve paketlenme, enerji ve madencilik, orman ürünleri, tarımsal ekipmanlar, inşaat malzemeleri, tekstil ve konfeksiyon, otomotiv, altyapı ve deniz ulaştırması, toptan ticaret, bankacılık ve sigorta, balıkçılık ve turizm gibi bir çok alanlarda Türk firmaları için önemli imkanlar bulunduğunu belirten Büyükelçi Demir, bu ziyaret vesilesiyle iki ülke iş insanları arasında somut bağlantıların kurulacağına inandığını söyledi.

Fildişi Altyapı Bakanlığı Danışmanı Karitia Coulibaly Fildişi'nde birçok yol, hidroelektrik projesi olduğunu ve Türk firmaların bu projelerin hayata geçirilmesinde aktif görev almasını arzu ettiklerini dile getirdi.

Yapılan açılış konuşmalarının ardından un, mobilya, inşaat, ilaç, beyaz eşya ve mobil cihazlar, tekstil, kağıt ürünleri, bakliyat, mutfak ekipmanları, gaz aletleri ve aydınlatma sektörlerinde faaliyet gösteren Türk firmaları temsilcileri Fildişili Sahili'nden ilgili firmalar ile biraraya gelerek ikili iş görüşmeleri gerçekleştirdi.

Fildişi Sahili İnşaat ve Şehircilik Bakanı Mamadou Sanogo ile Toplantı, 12 Ekim 2017, Abidjan

DEİK/Türkiye-Fildişi İş Konseyi Başkanı Halit İnci ve ilgili firma temsilcilerinin katılımı ile

Fildişi Sahili İnşaat ve Şehircilik Bakanı Mamadou Sanogo ile makamında bir toplantı gerçekleştirildi.

Bakan Mamadou Sanogo, toplantıda Fildişi Sahili'nde konut arzına olan ihtiyacı dile getirdi. Bu konut ihtiyacını karşılamak adına sosyal konut projelerini önemsediklerini söyleyen Bakan bu projelerin hayata geçirilmesinde Türk mütahitlerinin, inşaat firmalarının bilgi birikiminden

faydalanmak istediklerini ifade etti.⁶

Özellikle Abidjan'da artan nüfus ile beraber şehir planlamasında değişikliklerin yapılması gerektiğine dikkat çeken Mamadou Sanogo, yapılan inşaat projelerinin çevreyle uyumlu olması gerektiğini vurguladı.

T.C. Abidjan Büyükelçiliği Resepsiyonu, 11 Ekim 2017, Abidjan

DEİK Heyeti'nin Fildişi ziyareti vesilesi ile T.C. Abidjan Büyükelçisi Esra Demir ev sahipliğinde Büyükelçilik Rezidansında bir resepsiyon gerçekleştirildi. Program kapsamında yapılan görüşmeler ile ticaret ortamının değerlendirildiği Resepsiyona Abidjan'da faaliyet gösteren Türk firması temsilcileri ve T.C. Abidjan Ticaret Müşaviri Kerim Özgün Hemdil katılım gösterdi.

T.C. Abidjan Büyükelçisi Esra Demir yapmış olduğu konuşmada, Fildişi Sahili ve Türkiye arasındaki ticari ilişkilerin geliştirilmesinde iş insanlarının desteğine ihtiyaç duyulduğunun altını çizdi. İki ülke arasındaki siyasi ilişkilerde istikrarın diplomatlar tarafından sağlanabileceği, fakat ekonomik ve ticari bağların kuvvetlenmesinin ancak Türk iş insanlarının Fildişi Sahili'ne yatırımlarını artırması ile söz konusu olacağını belirtti. Resepsiyonda ayrıca, İnci Grup ve Limak'ın Fildişi Sahili'nde var olan yatırımları hakkında bilgiler verildi ve deneyim paylaşımında bulunuldu.

⁶Fildişi Sahili Konut Sektörü Dergisi 2017 Ocak ayı sayısı ve özet metnine aşağıda verilen bağlantıdan ulaşılabilir:

<http://www.deik.org.tr/contents-fileaction-15630>

Faydalı Adresler

Türkiye Cumhuriyeti Kotonu Büyükelçiliği Büyükelçi Turgut Kural

Ambassade de Turquie Benin Marina Hotel
Boulevard de la Marina 01 B.P. 1901 Cotonou, Benin
E-mail: ambassade.rabat@mfa.gov.tr
Web: <http://kotonu.be.mfa.gov.tr/>

Benin Sanayi ve Ticaret Odası (CCIB)

01 BP 31 Cotonou (Rep. du Bénin)
Tel: +229 21 31 43 86/ 21 31 20 81/ 21 31 12 38
Faks: +229 21 31 32 99
E-mail: ccib@bow.intnet.bj
Web: <http://www.ccibenin.org>

T.C. Abidjan Büyükelçiliği

Büyükelçi Esra Demir

Adres: Ambassade de Turquie; Boulevard Lagunaire Charles de Gaulle
Immeuble N'Zarama 3ème étage
Plateau 01 BP 5137 Abidjan
Tel: +225 20 25 51 10
E-posta: ambassade.abidjan@mfa.gov.tr

T.C. Abidjan Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Ticaret Müşaviri Kerim Özgün HEMDİL

Adres: Conseillers Commercial Ambassade de Turquie
Boulevard Lagunaire Charles de Gaulle
Immeuble N'Zarama 3ème étage
Plateau 01 BP 5137 Abidjan
Tel: +225 202 55 118
E-posta: abidjan@ekonomi.gov.tr

Fildişi Sahili Şirketler Genel Konfederasyonu (CGECI)

Adres: Avenue Lamblin, Abidjan, Fildişi Sahili
Tel: +22520330200
E-posta: cgeci@cgeci.org
Web: <http://www.cgeci.org>